

Ammattiliiton jäsenenä vaikutat

Lisää liksaa ja parempia sääntöjä

Palkkojen yleiskorotukset koskevat kaikkia
– ammattiliittojen ansiosta.

Liittoon kuulumisen on paljon muutakin
kuin varautumista mahdolliseen työttömyyteen.
Järjestäytyminen luo vakautta työelämään.

– Ansiosidonnainen työttömyysturva antaa turvallisuutta, mutta palkkaukseen ja työsuhteeseen liittyvät asiat ovat myös keskeisiä, huomauttaa neuvottelupäällikkö **Markku Lemmetty** Akavasta.

Työmarkkinajärjestöt ovat saaneet aikaan muun muassa äitiysloman, parannuksia äitiyspäivärahaan, sairauspäivärahaan ja työttömyysturvaan sekä työaikoihin liittyviä joustoja kuten vuorotteluvapaan. Moni ei tule ajatelleeksi, että niinkin tavallisesta asiasta kuin vuosilomasta on aikoinaan väännetty kättä tulopoliittisissa neuvotteluissa.

– Ei se ollut niin itsestään selvää, että vuosiloma on juuri neljä viikkoa, Lemmetty huomauttaa.

Työnantajat eivät yleensä ehdota etuja omasta aloitteestaan, vaan niistä on neuvoteltava. Yksi saavutus on

määräaikaisten työsuhteiden rajoittamisesta tehdyt esitykset, joista sovittiin tupo-neuvotteluissa vuonna 2003.

– Sekä lainsäädännössä että työ- ja virkaehtosopimuksissa on rajoitukset, milloin määräaikaaisuutta voi käyttää. Jos sitä käytetään väärin, järjestäytyneet työntekijä voi vaikuttaa asiaan oman liittonsa kautta. Siten järjestäytymisestä on siis apua.

On kuitenkin muistettava, että kiistatapauksissa ammattiliitto auttaa vain omia jäseniään. Etenkin nuoria Lemmetty patistaa järjestäytymään heti opintojen päätyttyä eikä vasta sitten, kun ongelmia alkaa ilmetä.

– Ammattijärjestöt eivät auta järjestäytymätöntä työntekijää. Vanhemmalle ikäpolvelle työelämä on jo opettanut, että kannattaa olla jäsen.

– Ammattiliitto auttaa vain omia jäseniään, Markku Lemmetty muistuttaa.

Apua luottamusmieheltä

Ammattiliittoa edustaa työpaikalla luottamusmies tai muu edustaja. Marssijärjestys on seuraava: Ensin työntekijä keskustelelee erimielisyyksistä esimiehensä kanssa. Jos ongelma ei ratkea, hänen kannattaa ottaa yhteyttä luottamusmieheen.

– Varsinkin nyt, kun työilmapiiri on aika raadollinen lomautusten ja irtisanomisten vuoksi, luottamusmiehen merkitys tulee esille. Yksittäinen työntekijä on heikoilla, ellei hänellä ole puolustajaa työpaikalla.

Jos työnantajan kanssa ei päästä sopuun puhumalla, liitto voi mennä jäsenensä puolesta jopa työtuomioistuihin.

– Akavalaiset ovat tarvinneet liiton apua esimerkiksi lomautus- ja irtisanomiskysymyksissä. Myös työajoista on käyty neuvotteluja.

Luottamusmies hoitaa myös arkipäiväisempiä asioita kuin irtisanomisia. Esimerkiksi palkkakysymykset ovat hänen heiniään.

– Yksittäisen työntekijän on aika vaikea mennä keskustelemaan palkkauksesta. Luottamusmies on meillä sitä varten. Liitot kouluttavat luottamusmiehiä palkkaneuvotteluissa, Lemmetty muistuttaa.

Ei vain potkujen varalta

Entä mitä hyötyä on kuulua liittoon, jos työpaikalla kaikki on sujunut kuin

Ilman ammattiliittoja ei olisi myöskään näitä:

Neljän viikon vuosiloma, 1971

Lomaltapaluuraha, 1972

Seitsemän kuukauden äitiysloma, 1974

Talviloma, 1977

Sairaus- ja äitiyspäivärahaudistus, 1981

Ansiosidonnainen työttömyysturva, 1984

Pekkasvapaat, 1984

Nais- ja matalapalkkaratkaisut, 1989–2003

Loppiainen, 1992

Vuorotteluvapaa, 1996

Työterveyshuoltolain uudistus, 2000

Isäkuukausi, 2001

Joustavat työaikakäytännöt, 2001

Helatorstai, 2002

Määräaikaisten työsuhteiden rajoittaminen, 2003

rasvattu eikä potkuja ole tullut? Voiko jäsenmaksua maksaa vuosikymmeniä turhaan? Ei voi, vastaa Markku Lemmetty.

– On tietysti hienoa, jos jäsen ei ole tarvinnut liiton kautta esimerkiksi työttömyysturvaa. Mutta silloin hän on ollut osa ammattijärjestön ja myös keskusjärjestöjen edunvalvontaa. Hänen asioitaan on hoidettu laajemmissa yhteyksissä. Usein yksittäinen jäsen ei edes huomaa, että ammattijärjestöt vaikuttavat työlainsäädäntöön, työsuojelulainsäädäntöön, työterveys- huoltoon, eläkeuudistuksiin ja

sosiaalisiin etuihin.

Esimerkkinä Lemmetty mainitsee henkisen työsuojelun, josta säädettiin työturvallisuuslaissa vuonna 2003. Laki kieltää muun muassa työpaikka-kiusaamisen, ja se on syntynyt työmarkkinajärjestöjen yhteisestä vaatimuksesta.

Ammattiliitto tarjoaa jäsenilleen myös monia muita palveluja kuten vakuutuksia ja lomaetuja. Joistain paikoista, esimerkiksi huoltoasemilta, liiton jäsenet voivat saada alennuksia. Lisäksi liitto järjestää paljon koulutusta.

Ei sovi myöskään unohtaa

kustannustoimintaa. Liitoilta ilmestyy niin oppaita kuin jäsenlehtiä.

Ammattiliittoon kuuluminen vahvistaa myös ammatillista identiteettiä.

– Monille järjestäytyminen on tärkeää sen vuoksi, että voi tavata samaan ammattikuntaan kuuluvia ja saman koulutuksen saaneita ihmisiä. Liitotahan järjestävät paljon tilaisuuksia jäsenilleen.

AKAVAan kuuluu 430 000 jäsentä, ja määrä on kasvanut koko ajan. ■

Terhi Hakala / Unionimedia